

ADAPTACJA PSA ZE SCHRONISKA – SKUTECZNE ALGORYTMY POSTĘPOWANIA

DR INŻ. AGATA KOKOCIŃSKA I INŻ. AGATA LEWANDOWSKA

Adopcja psa ze schroniska to dla niego ogromna szansa na nowe życie. To akt miłości i empatii, który nie tylko zmienia życie psa, ale również głęboko wpływa na życie jego nowych opiekunów. Jest to wspaniały gest i dar ze strony człowieka, jednakże należy pamiętać, że bierzemy to zwierzę wraz z jego bagażem doświadczeń, często bardzo traumatycznych. Decyzja ta wiąże się z pewnymi wyzwaniami, ponieważ psy w schroniskach często doświadczają różnych trudności emocjonalnych i behawioralnych, które mogą utrudniać ich adaptację do nowego domu.

Z danych FEDIAF z 2022 roku wynika, że w Polsce było ok. 8 milionów psów, co plasuje nasz kraj na szóstym miejscu w Europie. Dane FEDIAF wskazują, że w tymże roku psy znajdowały się w prawie połowie polskich gospodarstw domowych. W Polsce rocznie do schronisk trafia blisko 100 tysięcy psów, z czego wiele czeka miesiącami, a czasem nawet latami, na adopcję¹.

PROBLEMY PO ADOPCJI

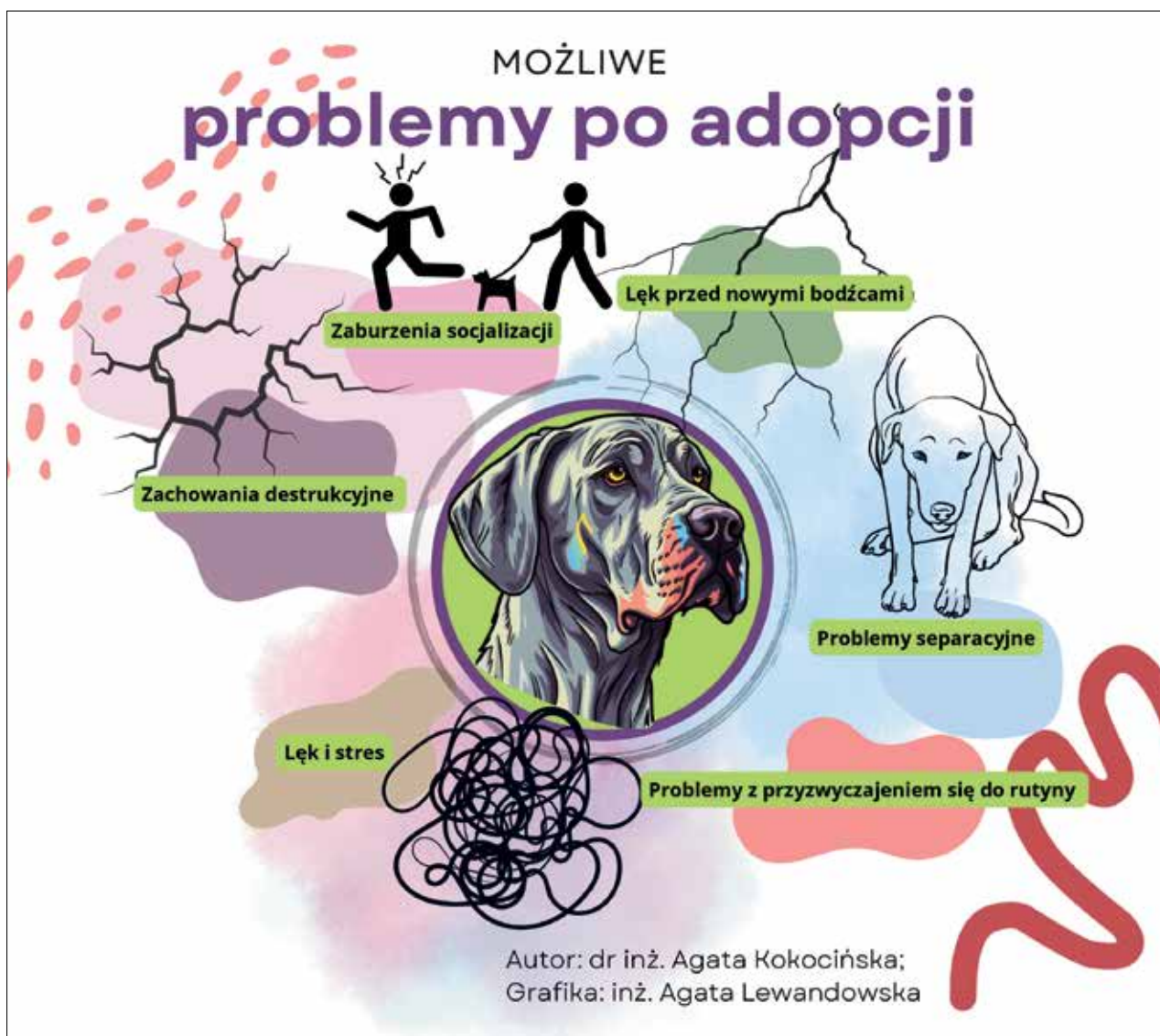
Adaptacja psa ze schroniska do nowego domu może być trudnym procesem zarówno dla zwierzęcia, jak

i dla opiekuna. Badania wskazują, że od 20% do 30% adoptowanych psów wraca do schronisk w ciągu pierwszych sześciu miesięcy z powodu problemów behawioralnych². Najczęstsze z nich to (rys. 1):

- Problemy z przyzwyczajaniem się do rutyny: schroniska często nie oferują regularności w życiu psów, co może skutkować trudnościami w przystosowaniu do nowych rutyn w domu, takich jak spacer, karmienie czy kontakt z członkami rodziny.
- Lęk przed nowymi bodźcami: psy po opuszczeniu schroniska mogą

wykazywać silne reakcje lękowe na nowe dźwięki, miejsca czy sytuacje. Brak wcześniejszych doświadczeń z wieloma codziennymi bodźcami może prowadzić do nadmiernych reakcji obronnych lub strachu.

- Zachowania destrukcyjne: wiele adoptowanych psów może wykazywać destrukcyjne zachowania wynikające z lęku, frustracji lub braku odpowiedniego treningu. Niszczenie mebli, gryzienie przedmiotów czy kopanie w ogrodzie to jedne z najczęściej raportowanych problemów³.

Rys. 1. Możliwe problemy po adopcji psa schroniskowego

STRES

Psy pochodzące ze schronisk często doświadczają silnego stresu wynikającego ze zmiany środowiska, co może wpływać na ich zachowanie i emocje. Naukowe badania nad adaptacją zwierząt wskazują na kluczowe strategie, które mogą wspomóc proces przystosowania się psa do nowego domu, zmniejszając poziom stresu i poprawiając dobrostan zwierzęcia.

POTRZEBY PSÓW

Psy, jako zwierzęta towarzyszące człowiekowi, mają złożone potrzeby, które obejmują aspekty fizjologiczne, behawioralne i emocjonalne. Zaspokojenie tych potrzeb jest kluczowe dla ich dobrostanu i prawidłowego funkcjonowania (rys. 2).

Podobnie jak u ludzi, potrzeba bezpieczeństwa u psów jest podstawową

potrzebą, która wpływa na ich zdrowie fizyczne i emocjonalne oraz zachowanie. Psy, jako zwierzęta socjalne, dążą do stabilności i przewidywalności w swoim środowisku, co umożliwi im lepsze funkcjonowanie i adaptację do otoczenia. Brak poczucia bezpieczeństwa może prowadzić do wystąpienia różnorodnych problemów behawioralnych oraz podwyższonego poziomu stresu, co negatywnie wpływa na ich dobrostan.

CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA PSA

STABILNE ŚRODOWISKO

Psy najlepiej funkcjonują w środowisku, które jest przewidywalne i zrozumiałe. Stabilne otoczenie, o jasno określonych granicach i rutynach,

daje psu poczucie bezpieczeństwa. Każda nagła zmiana w codziennym harmonogramie, otoczeniu lub w składzie rodziny może być dla psa źródłem stresu.

RUTYNA I PRZEWIDYWALNOŚĆ

Badania nad zachowaniem psów wykazują, że rutyna jest kluczowym elementem poczucia bezpieczeństwa. Regularne pory karmienia, spacerów o ustalonej porze oraz stałe miejsca do odpoczynku pomagają psu zrozumieć, czego może oczekiwać w danym dniu. Dzięki temu zmniejsza się poziom niepewności, co sprzyja lepszemu funkcjonowaniu emocjonalnemu⁴.

RELACJA Z OPIEKUNEM

Psy, jako zwierzęta towarzyszące, budują silne więzi z ludźmi. Opiekun pełni kluczową funkcję

Rys. 2. Piramida psych potrzeb

w zapewnieniu psu poczucia bezpieczeństwa. Bliska, oparta na zaufaniu relacja z opiekunem redukuje lęk separacyjny i inne formy stresu. Pies, który czuje się bezpiecznie w obecności swojego opiekuna, jest bardziej skłonny do eksploracji otoczenia i angażowania się w różne aktywności⁵.

BEZPIECZNA PRZESTRZEŃ

Dla psów istotne jest posiadanie przestrzeni, w której mogą odpocząć i zregenerować siły. Własne legowisko lub inne spokojne miejsce w domu pozwala psu na odpoczynek bez stresu związanego z hałasem czy nadmiarem bodźców. To szczególnie ważne w sytuacjach stresowych, takich jak obecność gości, burza czy hałasy zewnętrzne. W badaniach wykazano, że psy mające stały, bezpieczny dostęp do takiej przestrzeni wykazują mniejsze oznaki stresu i niepokoju⁶.

DODATKOWE ELEMENTY WSPARCIA

POZYTYWNE WZMOCNIENIE

Proces adaptacji powinien opierać się na technikach pozytywnego wzmocnienia, które – jak wynika

z licznych badań – są skuteczną metodą zmniejszania stresu i budowania zaufania⁶. Polega na nagradzaniu pożądaných zachowań, co zwiększa prawdopodobieństwo ich powtórzenia w przyszłości. Buduje pozytywne skojarzenia

u zwierzęcia. Nagrodami mogą być smakołyki, zabawki, pochwały czy kontakt socjalny – wszystko, co zwierzę postrzega jako przyjemne. Nagrody za pożądanę zachowania, takie jak spokój czy odpowiednie reagowanie na bodźce, wzmacniają

Rys. 3. Bezpieczeństwo – holistyczne podejście

więz z opiekunem i przyspieszają proces przystosowania się do nowego otoczenia.

FEROMONY I SUPLEMENTACJA

Bezpieczeństwo emocjonalne psa można wspierać przez zastosowanie feromonów uspokajających, takich jak syntetyczne odpowiedniki feromonów wydzielanych przez suki karmiące. Feromony te wpływają na zachowanie psa, redukując poziom lęku i stresu⁸. Suplementy, które zawierają alfa-kazozepinę, mogą dodatkowo wspomagać zwierzęta w trudnych sytuacjach, takich jak zmiany środowiska czy adaptacja do nowych warunków.

INTERAKTYWNE KARMIENIE

Karmienie interaktywne to metoda, która angażuje psa w proces zdobywania pokarmu, co przynosi szereg korzyści dla zdrowia zarówno fizycznego, jak i psychicznego zwierzęcia.

Metoda ta polega na wykorzystaniu różnych urządzeń i zabawek, które zmuszają psa do myślenia i działania w celu uzyskania jedzenia. Interaktywne karmienie przyczynia się do zaspokojenia naturalnych instynktów łowieckich psa oraz dostarcza mu stymulacji umysłowej, co jest szczególnie ważne dla psów, które przeszły przez stresujące doświadczenia, takie jak życie w schronisku.

INDYWIDUALNOŚĆ

Każdy pies ma indywidualne potrzeby adaptacyjne, które mogą różnić się w zależności od wcześniejszych doświadczeń. Należy obserwować psa i dostosowywać tempo zmian do jego komfortu. W sytuacjach gdy pies wykazuje silne objawy stresu (np. intensywne szczekanie, niszczenie przedmiotów), wskazana jest konsultacja z behawiorystą zwierzęcym, który pomoże dobrać odpowiednie strategie wsparcia adaptacji.

PODSUMOWANIE

Stabilne środowisko, przewidywalna rutyna, bezpieczne miejsce do odpoczynku oraz bliska

Czy wiesz, że...
W Polsce rocznie do schronisk trafia blisko 100 tysięcy psów, z czego wiele czeka miesiącami, a czasem nawet latami, na adopcję.

relacja z opiekunem tworzą fundament, na którym pies może budować swoje zaufanie do otoczenia.

Zaniedbanie tych elementów może prowadzić do rozwoju lęków i problemów behawioralnych oraz obniżenia jakości życia zwierzęcia. Okres adaptacji psa adoptowanego ze schroniska to czas, który wymaga zastosowania szeregu metod, aby zapewnić psu optymalny dobrostan. Kluczowe jest stworzenie bezpiecznego środowiska, wprowadzenie rutyny, wspieranie adaptacji poprzez feromony i suplementację oraz stosowanie pozytywnych technik wzmacniających. Cierpliwość i zrozumienie potrzeb zwierzęcia są kluczowe dla jego pomyślnej integracji w nowym domu. ■

inż. Agata Lewandowska

Zoopsycholog i trener zwierząt Ethoplanet, absolwentka Hodowli i Ochrony Zwierząt Towarzyszących i Dzikich SGGW. Interesuje się komunikacją międzygatunkową oraz dobrostanem zwierząt. Od lat aktywnie działa w branży zoologicznej, zdobywając doświadczenie w pracy z psami, kotami i innymi zwierzętami.

dr inż. Agata Kokocińska

Etolog, zoopsycholog i trener psów. Doktorantka w Zakładzie Zachowania się Zwierząt Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN. Prowadzi badania z zakresu biologicznych mechanizmów zachowań, psychologii zwierząt i zoosemiotyki. Szczególnie interesują ją zagadnienia związane z temperamentem i osobowością zwierząt, a także ich emocjonalne życie. Prowadzi terapie psów i kotów z zaburzeniami behawioralnymi.

Bibliografia:

1. FEDIAF European PetFood – Annual Report 2024.
2. Salman M.D., New Jr J.G., Scarlett J.M., Kass P.H., Ruch-Gallie R., Hetts S., Human and animal factors related to relinquishment of dogs and cats in 12 selected animal shelters in the United States, „Journal of applied animal welfare science” 1[3]/1998, s. 207–226.
3. Protopopova A., Lawrence Wynne C.D., Adopter-dog interactions at the shelter: Behavioral and contextual predictors of adoption, „Applied Animal Behaviour Science” 157[5598]/2014, DOI:10.1016/j.applanim.2014.04.007.
4. Banton S., von Massow M., Pezzali J.G., Verbrugge A., Shoveller A.K., Jog with your dog: dog owner exercise routines predict dog exercise routines and perception of ideal body weight, „Plos one” 17[8]/2022, e0272299.
5. Topál J., Miklósi Á., Csányi V., Dóka A., Attachment behavior in dogs (Canis familiaris): A new application of Ainsworth's (1969) strange situation test, „Journal of Comparative Psychology” 112[3]/1998, s. 219–229. <https://doi.org/10.1037/0735-7036.112.3.219>.
6. Overall K.L., Manual of Clinical Behavioral Medicine for Dogs and Cats. Elsevier Health Sciences 2013.
7. Blackwell E.J., Twells C., Seawright A., Casey R.A., The relationship between training methods and the occurrence of behavior problems, as reported by owners, in a population of domestic dogs, „Journal of Veterinary Behavior” 3[5]/2008, s. 207–217, <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2007.10.008>.
8. Pageat P., Gaultier E., Current research in canine and feline pheromones, „Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice” 33[2]/2003, s. 187–211, [https://doi.org/10.1016/S0195-5616\(02\)00107-X](https://doi.org/10.1016/S0195-5616(02)00107-X).